Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2025/660

2.4.2025.

KOMISIJAS REGULA (ES) 2025/660

(2025. gada 1. aprīlis),

ar ko attiecībā uz policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem (PAO) māla mērķos groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1907/2006 XVII pielikumu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK ([1]), un jo īpaši tās 68. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Daudzi policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (PAO) ir bīstamas vielas to kancerogēno, noturīgo, bioakumulatīvo un toksisko (*PBT*) un/vai ļoti noturīgo un ļoti bioakumulatīvo (*vPvB*) īpašību dēļ. Lai aizsargātu vidi un cilvēka veselību, Regulas (EK) Nr. 1907/2006 (*REACH*) XVII pielikuma 50. ieraksts ierobežo PAO saturu vairākos maisījumos, ciktāl tas attiecas uz to izmantošanu vai laišanu tirgū, un konkrētos izstrādājumos, ciktāl tas attiecas uz to laišanu tirgū. PAO ir sastopami arī dažos produktos, ko izmanto par saistvielām māla mērķos (dēvētiem arī par māla baložiem). Māla mērķi ir lidojoši (šķīvjveida) mērķi, ko sportinga šāvēji un mazo dzīvnieku mednieki izmanto, lai praktizētos. To ražošanā lieto tādas saistvielas kā augstas temperatūras akmeņogļu piķi (“*CTPHT*”), naftas piķi vai cita veida sveķus. Tiek lēsts, ka PAO saturošu māla mērķu ražošanas un lietošanas laikā vidē nonāk vismaz 270 tonnas PAO gadā. PAO saturošu māla mērķu lietošanas turpināšanas rezultātā pieaugs vidiskā slodze un turpināsies vides un cilvēka eksponētība. Tā kā policikliskie aromātiskie ūdeņraži ir *PBT* un *vPvB* vielas, ilgtermiņā nav paredzams, kā vidi ietekmēs to uzkrāšanās tajā. Tāpēc emisiju raksturošana kalpo par riska indikatoru.

(2) *CTPHT* tā kancerogēno, *PBT* un *vPvB* īpašību dēļ ir identificēts kā viela, kas rada ļoti lielas bažas, un ir iekļauts Regulas (EK) Nr. 1907/2006 XIV pielikumā. Šo īpašību iemesls ir PAO klātbūtne *CTPHT*. Komisija ar Lēmumu C(2022)1510 ([2]) un Lēmumu C(2022)1512 ([3]) ir noraidījusi pieteikumus uz atļaujām izmantot *CTPHT* par saistvielu māla mērķu ražošanā. Prasība par atļauju neattiecas uz tādu vielu laišanu tirgū, kas iestrādātas izstrādājumos, un paustās bažas par PAO izdalīšanos no māla mērķiem tādā pašā mērā attiecas uz tiem, kas satur Savienībā importētu *CTPHT*.

(3) Turklāt vairākas *CTPHT* alternatīvas, ko pašlaik Savienībā izmanto par māla mērķu saistvielu, arī satur PAO; PAO koncentrācija alternatīvās parasti gan ir zemāka nekā to koncentrācija *CTPHT*. Ir pieejamas arī alternatīvas, kuru PAO saturs ir ļoti zems, un alternatīvas, kuru sastāvā policiklisko aromātisko ogļūdeņražu nav.

(4) Lai Savienībā nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni un lai izvairītos no neveiksmīgas aizstāšanas, Komisija 2021. gada 2. jūlijā ([4]) saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1907/2006 69. panta 1. punktu Eiropas Ķimikāliju aģentūrai (“Aģentūra”) lūdza sagatavot XV pielikuma prasībām atbilstošu dokumentāciju par ierobežojumiem, kas attiecināmi uz PAO sportinga māla mērķos.

([1]) OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj.
([2]) OV C 130, 23.3.2022., 8. lpp.
([3]) OV C 130, 23.3.2022., 7. lpp.
([4]) https://echa.europa.eu/documents/10162/17233/rest_ctpht_mandate_en.pdf/6ca115c7-d892-1c27-3329-6d0e4ab34b87?t=1628765272700.

(5) 2021. gada 22. decembrī Aģentūra publicēja XV pielikumā minēto dokumentāciju ([5]), kurā tā secināja, ka, lai visā Savienībā nodrošinātu saskaņotu augstu cilvēka veselības un vides aizsardzības līmeni un lai Savienībā nodrošinātu preču brīvu apriti, ir vajadzīga Savienības mēroga rīcība, kura novērstu riskus, kas ir saistīti ar māla mērķiem, kuru sastāvā ir Savienībā ražotas vai importētas PAO saturošas saistvielas. Iekšējā tirgus efektīvu darbību var panākt tikai tad, ja starp dalībvalstu prasībām nav būtisku atšķirību, kamēr Austrijā, daļā Beļģijas un Nīderlandē jau ir ieviesti ierobežojumi.

(6) Aģentūra ierosināja, ka tirgū laistajos māla mērķos 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu summai nevajadzētu pārsniegt robežkoncentrāciju, kas atbilst 0,005 masas procentiem māla mērķu sausnā. Turklāt, lai nepieļautu [PAO] izdalīšanos no māla mērķiem, kas tirgū laisti pirms ierobežojuma stāšanās spēkā ([6]), Aģentūra ierosināja ierobežot šo māla mērķu lietojumu. Tā kā ir daudz dažādu PAO un to klātbūtne saistvielās ir mainīga, ir lietderīgi ierobežojuma nosacījumus balstīt uz kvantificējamu un labi zināmu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu kopuma koncentrāciju, kas kalpo par citu PAO klātbūtnes indikatoru. Tādējādi, ierobežojot šo 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu koncentrāciju māla mērķos, tiek ierobežota arī citu PAO koncentrācija šajos māla mērķos. Aģentūra apsvēra četras iespējamās robežkoncentrācijas un secināja, ka vēlamais risinājums ir noteikt 0,005 % robežvērtību – gan tāpēc, ka šīs robežvērtības rezultativitāte PAO izdalīšanos samazinās par vairāk nekā 99 %, gan alternatīvu pieejamības dēļ. Uz 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu summu attiecināta 0,005 % koncentrācijas robežvērtība neļautu *CTPHT*, naftas piķi un naftas sveķus izmantot par saistvielu māla mērķos. Lai ierobežojumus padarītu praktiskākus, rādītāju kopums ir salāgots ar Starptautiskās Sportinga federācijas (*ISSF*) noteikumiem, ko attiecina uz federācijas sacīkstēs lietotiem māla mērķiem, proti, attiecībā uz 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu summu noteiktais koncentrācijas limits ir 0,005 masas procenti māla mērķu sausnā.

(7) Aģentūra ierosināja viena gada pārejas periodu pēc ierobežojuma stāšanās spēkā, šā pārejas perioda laikā būtu atļauts ražot un lietot māla mērķus ar PAO koncentrāciju līdz 1 masas procentam māla mērķa sausnā. Aģentūra uzskatīja, ka šāds periods ir nepieciešams, lai izvairītos no lietojamu māla mērķu deficīta Savienībā, ražotājiem dodot laiku atrast jaunus zema PAO satura saistvielu piegādātājus un ieviest visus ražošanas procesu pielāgojumus. Praksē tas nozīmētu, ka tādu māla mērķu laišana tirgū un lietošana, kuros par saistvielu izmantots *CTPHT*, nebūtu iespējama no ierobežojuma spēkā stāšanās brīža, jo šajos māla mērķos ir lielāks PAO saturs. Ja vienu gadu ilgajā pārejas periodā māla mērķos par saistvielu turpinātu izmantot *CTPHT*, rezultātā izdalītos 114 tonnu PAO un vai nu nebūtu nekāda ekonomiskā guvuma, vai tas būtu neapmierinošs, jo jau tagad ir pieejamas alternatīvas, līdzīgas cenu kategorijas saistvielas. Turklāt Savienības ražotāji jau ir pārtraukuši lietot *CTPHT* māla mērķos.

(8) 2022. gada 13. septembrī Aģentūras Riska novērtēšanas komiteja ("*RAC*") pieņēma atzinumu, kurā secināja, ka Aģentūras ierosinātais ierobežojums ir vispiemērotākais Savienības mēroga pasākums konstatētā riska mazināšanai, ņemot vērā riska samazināšanas rezultativitāti, praktiskumu un monitorējamību. *RAC* atzīmēja, ka pieejamā informācija par 18 PAO izdalīšanos vidē ir pietiekams pamats, lai secinātu, ka pašreizējie un iespējamie turpmākie PAO saturošu māla mērķu lietojumi izraisa *PBT*, *vPvB* un kancerogēnu vielu izdalīšanos vidē. Tā ir arī vienisprātis ar Aģentūru, ka arodekspozīcija, cilvēka eksponētība, tiem rīkojoties ar māla mērķiem un šaujot uz tiem, un ar to saistītais risks cilvēka veselībai (vēža risks) – kaut arī kvantitatīvā ziņā tie nav ņemti vērā – ir pamatojoši pierādījumi, kas attaisno ierobežojuma nepieciešamību. *RAC* atzīmēja: tas, ka patlaban vidē izdalās PAO no māla mērķu saistvielām, radīs eksponētības PAO izraisītu ilgtermiņa risku cilvēkiem un videi. *RAC* piekrita, ka ierosinātais ierobežojumus būtu visrezultatīvākais riska pārvaldības pasākums, ar ko samazināt PAO izdalīšanos no PAO saturošiem māla mērķiem un eksponētību šiem PAO. *RAC* piekrita, ka atkāpēm nav pamata. Turklāt atbilstoši Aģentūras izmantotajai pieejai *RAC* piekrita, ka ierobežojuma pamatā vajadzētu būt robežkoncentrācijai, kas attiecībā uz izraudzītajiem 18 policikliskajiem aromātiskajiem indikatorogļūdeņražiem noteikta 0,005 masas procentu apmērā no māla mērķu sausnas un kas PAO emisijas samazinātu par aptuveni 99 %.

([5]) https://echa.europa.eu/documents/10162/ca0e70c1-db56-5d5f-55e1-76668c2d9623.

([6]) *ECHA* (2022). "Background Document to the Opinion on the Annex XV dossier proposing restrictions on Substances containing polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) in clay targets for shooting", https://echa.europa.eu/documents/10162/1cbc7e0f-4d6e-f8dd-cea2-0d32781281b2.

(9) *RAC* piekrita Aģentūrai, ka, 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu pagaidu robežkoncentrāciju nosakot 1 masas procenta apmērā no māla mērķu sausnas, tiktu novērsta *CTPHT* izmantošana par saistvielu māla mērķos, bet uz laiku tiktu atļauts lietot citas PAO saturošas saistvielas. Tomēr *RAC* atzīmēja, ka ierosinātā viena gada pārejas perioda rezultātā papildus varētu izdalīties vismaz 150 tonnu 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu.

(10) 2022. gada 2. decembrī Aģentūras Sociālās un ekonomiskās analīzes komiteja ("*SEAC*") pieņēma atzinumu. *SEAC* secināja, ka ierosinātais ierobežojums ir vispiemērotākais Savienības mēroga pasākums konstatēto risku novēršanai, ņemot vērā tā sociālekonomiskos ieguvumus un izmaksas, ja vien nosacījumi tiek mainīti atbilstoši *SEAC* ierosinājumam.

(11) *SEAC* uzskatīja, ka parastos apstākļos ierobežojumu varētu īstenot nekavējoties, bez pārejas perioda, taču tā atzīmēja, ka pašreizējās Krievijai noteiktās tirdzniecības sankcijas varētu ietekmēt dažu apsvērto alternatīvu pieejamību tuvākajā laikā, un tādēļ tā vietā, lai vispār nenoteiktu pārejas periodu, tā atbalstīja viena gada pārejas periodu, lai izvairītos no piegādes ķēžu traucējumiem. Tomēr *SEAC* nepiekrita Aģentūrai attiecībā uz PAO pagaidu robežkoncentrāciju, kas nosakāma attiecībā uz pārejas periodu. Ņemot vērā bažas par ekosveķu un dabīgo sveķu īstermiņa pieejamību tirdzniecības sankciju dēļ, *SEAC* uzskatīja, ka ir attaisnojami viena gada pārejas periodam 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu pagaidu robežkoncentrāciju noteikt 0,1 masas procenta apmērā no māla mērķu sausnas. Šāda 18 policiklisko aromātisko indikatorogļūdeņražu robežkoncentrācija no ierobežojuma spēkā stāšanās dienas nekavējoties aizliegtu māla mērķu PAO koncentrāciju, kas pārsniedz minēto limitu. Faktiski tiktu aizliegts laist tirgū un lietot māla mērķus, kas neatbilst šai robežkoncentrācijai, kā rezultātā ar līdzīgām izmaksām panāktu, ka *CTPHT* un naftas piķi vairs nevarētu izmantot par saistvielu māla mērķos un ka emisiju samazinājums būtu augstāks salīdzinājumā ar Aģentūras ierosināto robežkoncentrāciju, proti, 1 masas procentu.

(12) *SEAC* piekrita Aģentūrai, ka Savienībā ir pieejamas tehniski piemērotas alternatīvas saistvielas un ka dažas no tām patērētājiem radītu augstākas izmaksas, proti, aptuveni dažus eirocentus par māla mērķi, kā rezultātā gada kopējās izmaksas būtu 3,4 miljoni EUR; tas attiecas gan uz Aģentūras ieteikto ierobežojumu, gan uz *SEAC* ieteikto ierobežojumu. *SEAC* piekrita Aģentūrai, ka šā ierobežojuma ieguvumi ir nepieļautās emisijas vidē. *SEAC* aplēsa, ka Aģentūras ieteiktais ierobežojums ļautu izvairīties no ikgadējām emisijām 257 tonnu apmērā, savukārt *SEAC* ieteiktais ierobežojums ļautu izvairīties no ikgadējām emisijām 266 tonnu apmērā.

(13) Ierobežojuma izstrādes procesā notika apspriešanās ar Regulas (EK) Nr. 1907/2006 76. panta 1. punkta f) apakšpunktā minēto Aģentūras Ieviešanas informācijas apmaiņas forumu, un tā viedoklis ir ņemts vērā.

(14) *RAC* un *SEAC* ņēma vērā Foruma atzinumu, ka ierobežojumu var uzskatīt par izpildāmu, ja vien ir izstrādāta īpaša analītiskā metode, kura definē nepieciešamo saskaņoto testēšanas pieeju.

(15) 2023. gada 31. janvārī Aģentūra iesniedza Komisijai *RAC* un *SEAC* atzinumu ([7]). Ņemot vērā XV pielikuma dokumentāciju un *RAC* un *SEAC* atzinumus, Komisija uzskata, ka, laižot tirgū un izmantojot PAO sportinga māla mērķos, tiek radīts nepieņemams risks cilvēka veselībai un videi un tas būtu jārisina Savienības mērogā.

(16) Komisija uzskata, ka ir pierādīts, ka Aģentūras ierosinātais ierobežojums attiecībā uz PAO pašu par sevi vai kā citu, māla mērķos ietilpstošu vielu sastāvdaļas laišanu tirgū un izmantošanu ir vispiemērotākais Savienības mēroga pasākums, ar ko novērst konstatēto risku, ņemot vērā sociālekonomisko ietekmi un alternatīvu pieejamību.

(17) Komisija uzskata, ka uz 18 policikliskajiem aromātiskajiem indikatorogļūdeņražiem attiecināmajai robežkoncentrācijai būtu jābūt 0,005 masas procentiem no māla mērķa sausnas, jo salīdzinājumā ar pamatscenāriju šī robežkoncentrācija novērš aptuveni 99 % PAO emisiju, tā nodrošina pietiekamu alternatīvu saistvielu pieejamību un daudzu māla mērķa ražotāju ražotie māla mērķi saskaņā ar spēkā esošajiem starptautiskajiem sportinga noteikumiem jau atbilst ierosinātajai robežvērtībai.

([7]) https://echa.europa.eu/documents/10162/5a8fcf33-9adc-d6cf-611e-019cc034af62.

(18) Komisija uzskata, ka visām ieinteresētajām personām būtu jādod pietiekami daudz laika, kurā veikt piemērotus pasākumus, piemēram, pārskatīt piegādes līgumus un atbrīvoties no esošajiem krājumiem, lai panāktu atbilstību ierosinātajam ierobežojumam. Komisija uzskata, ka tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā, ka šis pasākums ierobežo ne tikai māla mērķos iestrādāto 18 PAO laišanu tirgū, – kā sākotnēji ierosināts XV pielikuma dokumentācijā –, bet arī to izmantošanu māla mērķos. Tāpēc šā ierobežojuma piemērošana būtu 12 mēnešus jāatliek, nenosakot pagaidu robežkoncentrāciju. Komisija uzskata, ka šis pārejas periods ir vajadzīgs arī tādēļ, lai izvairītos no piegādes ķēdes traucējumiem, ko rada tādu divu veidu alternatīvo saistvielu ierobežotā īstermiņa pieejamība, ko izmanto māla mērķos un ar kurām ir iespējams panākt atbilstību robežkoncentrācijai, proti, 0,005 masas procentiem māla mērķu sausnā (ekosveķi un dabiskie sveķi); šajā uzskatā ir ņemti vērā tirdzniecības ierobežojumi, kas attiecas uz vienu no lielākajiem šo alternatīvo saistvielu ražotājiem.

(19) Tādēļ Regula (EK) Nr. 1907/2006 būtu attiecīgi jāgroza.

(20) Šajā regulā noteiktie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1907/2006 133. pantam izveidotā komiteja,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 1907/2006 XVII pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2025. gada 1. aprīlī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Regulas (EK) Nr. 1907/2006 XVII pielikumā iekļauj šādu jaunu 50.a ierakstu:

“50.a Policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (PAO) a) Acenaftēns, *CAS* Nr. 83-32-9, EK Nr. 201-469-6 b) Acenaftilēns, *CAS* Nr. 208-96-8, EK Nr. 205-917-1 c) Antracēns, *CAS* Nr. 120-12-7, EK Nr. 204-371-1 d) Benz[*a*]antracēns, *CAS* Nr. 56-55-3, EK Nr. 200-280-6 e) Benz[*a*]pirēns, *CAS* Nr. 50-32-8, EK Nr. 200-028-5 (benz[*def*]hrizēns) f) Benz[*b*]fluorantēns, *CAS* Nr. 205-99-2, EK Nr. 205-911-9 (benz[*e*]acefenantrilēns) g) Benz[*e*]pirēns, *CAS* Nr. 192-97-2, EK Nr. 205-892-7 h) Benz[*ghi*]perilēns, *CAS* Nr. 191-24-2, EK Nr. 205-883-8 i) Benz[*j*]fluorantēns, *CAS* Nr. 205-82-3, EK Nr. 205-910-3 j) Benz[*k*]fluorantēns, *CAS* Nr. 207-08-9, EK Nr. 205-916-6 k) Hrizēns, *CAS* Nr. 218-01-9, EK Nr. 205-923-4 l) Dibenz[*a,h*]antracēns, *CAS* Nr. 53-70-3, EK Nr. 200-181-8 m) Fluorantēns, *CAS* Nr. 206-44-0, EK Nr. 205-912-4 n) Fluorēns, *CAS* Nr. 86-73-7, EK Nr. 201-695-5 o) Inden[1,2,3*cd*]pirēns, *CAS* Nr. 193-39-5, EK Nr. 205-893-2 p) Naftalīns, *CAS* Nr. 91-20-3, EK Nr. 202-049-5 q) Fenantrēns, *CAS* Nr. 85-01-8, EK Nr. 201-581-5 r) Pirēns, *CAS* Nr. 129-00-0, EK Nr. 204-927-3	No 2026. gada 22. aprīļa pašu par sevi vai kā citu vielu sastāvdaļu nelaiž tirgū un neizmanto māla šaujammērķos, ja visu uzskaitīto PAO summa šajos mērķos ir lielāka par 50 mg/kg (0,005 masas procentu māla mērķu sausnā).”